

GLAS GORENJSKE

UREJA: UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEŽNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEKOČI RAČUN PRI NB KRANJ-OKOLICA
ST. 4-1-1-17 IZDAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN. POLLETNA 700 DIN. ČETRTLETNA 100 DIN. MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 8 DINARJEV

Nikomur ne grozimo, toda Jugoslavija je trd oreh za vsakega napadalca

Iz zadnjih govorov predsednika republike in tovariša Edvarda Kardelja

Od minulih volitev do danes smo storili ogromen skok naprej v vseh ozirih. Že zdavnaj smo prešli na decentralizacijo in zadali udarec centralističnemu birokratizmu. Seveda pa je treba prav tako paziti od zgoraj navzdol, da se ne bi nikjer pojavile birokratske težnje, to se pravi, da ne bi ponovno našla možnost za birokratizem prav zdaj, ko smo izvedli decentralizacijo političnega in gospodarskega upravljanja. Tako nevarnost še vedno obstoji, a se ne bo uresničila, če bomo pri tem budni. Izvedli smo decentralizacijo, da bi oblast čim bolj približali ljudstvu in da bi pri tej oblasti sodelovale čim širše množice. Kona naša decentralizacija in demokratizacija — čeprav bomo v tem oziru še nadalje razvijali nove in nove forme — pa je prav novi volilni zakon, novi način volitev in novi sistem, ki bo dobil dokončno podobo v ljudski skupščini z dvema domoma, Zveznim svetom in Svetom proizvajalcev.

...Rečem pa vam, da je za nas potrebno in da nam bo zelo potrebno, da bodo naše ženske sposobne, ukvarjati se z vsemi posli, s proizvodnjo, politiko, vodenjem komunalne politike itd. Naše ženske moramo vzgojiti, jih sprejemati v ljudsko skupščino in v republiške ljudske skupščine, v razne odbore itd. Seveda nisem za to, da ženska, ki nima nobenih pogojev, samo zato, ker je ženska, pride v skupščino ali v odbor. Mi moramo jemati čedalje več sposobnih ljudi, o-mogočiti pa je treba vzgojo tudi žensk. Niti moški, niti ženska se ne moreta v enem ali dveh letih usposobiti za opravljanje vsake funkcije. Naša praksa je pokazala, pokazati pa mora tudi v bodoče, da so ženske izredno lepo in koristno opravljale svoje funkcije, na katere so bile postavljene. Poznam le malo primerov, kjer ženske niso bile kos svojih dolžnosti. Potemtakem je treba tudi na teh volitvah ženske kandidirati, kjerkoli je možno. (Tito.)

Tržaško vprašanje

...Predlog o plebiscitu je predvsem skrajno nedemokratičen. Ta predlog zahteva ne več ne manj kot to, naj mi kratko in malo priznamo, kar je bilo z nasiljem in z ekonomsko dominacijo Italije in italijanskega kapitala doseženo v italijansko korist na tem področju v teku zadnje dobe sistematičnega italijaniziranja tega področja.

...Mi smo dajali dovolj predlogov. Zdaj je vrsta na drugi strani. Istočasno pa morajo v Rimu vedeti, da ni rešenja raz-

zen enakopravnega sporazuma, kajti nihče nima in ne more imeti v rokah takega sredstva — čeprav morda v Rimu nekateri ljudje imajo iluzije, da so taka sredstva — s katerimi bi se Jugoslavija prisilila, da sprejme diktat.

Ta politika se Italiji doslej ni izplačala. V bodoče se bo izplačala še manj, kajti nova Jugoslavija ni ne Pašičeva in Stojadinovičeva, ne Cvetkovičeva.

In še z eno stvarjo se bodo morali nekoč sprijazniti. Namreč: ne glede na to, kako se bo reševalo in kako se bo rešilo tržaško vprašanje sedaj, ono bo prej ali slej vsekakor rešeno po logiki prirodnega zakona: mesto, ki leži na jugoslovanskih etničnih tleh in ki je bilo zgrajeno in je živelo samo za svoje italijansko ozadje, mora pripasti temu ozadju. Kakorkoli so se imperialistični krogi Italije v preteklosti upirali združenju jugoslovanskih narodov, oni tega preprečiti niso mogli. Kakorkoli je Mussolini in Hitlerjevi družbi razkosaval Jugoslavijo in jo dušil v ognju in krvi, uničiti je ni mogel. In kakorkoli poskušajo vodeti krogi današnje Italije preprečiti prihodno rešitev tržaškega vprašanja, preprečiti je ne bodo mogli. Prej ali slej bo tudi ta ostanek italijanskega kolonialnega imperija izgubljen za tiste, ki se niso odrekli imperialističnih sanj. (Kardelj.)

Komunisti preprečili samovoljo LOMO Domžale

Prenehalo bo malomarno poslovanje in pijančevanje

Dokaj časa je že od tega, ko se je v domžalski občini pričelo šušljati, da na občinskem ljudskem odboru ni vse v redu. Na občinski konferenci Zveze komunistov so bile podane obtožbe proti predsedniku in tajniku občine. Postavljena je bila komisija, ki naj bi razčistila ta vprašanja. Te dni je komisija poročala o svojem delu. Med zbranimi komunisti iz občine so bili tudi zvezni kandidat tov. Tomo Brejc, republiški kandidat tov. Franc Novak »Očka« ter predsednik okrajne Ljubljana-okolica tov. Berčič. Na podlagi poročila komisije in diskusije so zbrani komunisti ostro obsodili poslovanje predsednika in tajnika ter še dveh referentov. Ugotovljeno je bilo mnogo nepravilnosti. Zbrani so ostro gradili predsednika in tajnika zaradi samovoljnih ukrepov brez odobritve občinskih odborikov. Ugotovljeno je bilo, da je bil z raznimi finančnimi manipulacijami zbran črni fond v višini 450.000 din. Ta sredstva so se uporabljala v različne namene brez predhodnega razpravljanja celotnega občinskega odbora. Iz tega fonda so bile nakupljene razne stvari za občinske potrebe, poleg tega pa so bile razdeljene tudi nagrade uslužbencem MLO Domžale. Nagrade je določil predsednik sam ter jih ni dal v po-trditve občinskemu odboru kljub opozorilu. Občinski odbor za te nagrade in nakupe ni vedel. Budnost organizacije Zveze komunistov je preprečila, da odgovorne osebe niso zasle tudi v kriminal, kar se prav rado dogaja kot posledica takih skritih finančnih sredstev. To nam je prav te dni dokazala razprava proti bivše-

mu uslužbencu MLO Ediju Štefanu v Ljubljani. V prostorih MLO Domžale so se proslavljala razna rojstva in rojstni dnevi, kar se je navadno raztegnilo v pijančevanje po gostilnah. Posledica toplega tovarštva pri kozarcu je bilo zanemarjanje uradnih dolžnosti.

Diskusija na temenu o nerednostih, pijančevanju ter malomarnemu finančnemu poslovanju na občini je slabila avtoriteto in ugled ne samo občine Domžale temveč tudi ljudske oblasti sploh. Tudi nekateri

reakcionarni elementi so to izrabljali za svojo propagando in hoteli s tem blatiti ljudsko oblast.

Končni sklep konferencije ZK je bil, da na podlagi zbranih ugotovitev razpravljajo o tem občinski odbor in zbori volivcev. Občinski odborniki so sklenili, da se odstranijo predsednik in tajnik z dosedanjega mesta.

Primer domžalske občine dokazuje, da je le budnost našega ljudstva poročstvo za pravilno in pošteno delo.

M. K.

V Iskri so predlagali kandidate

Po temeljitih pripravah so večeraj popoldne tudi v »Iskri« v Kranju izbrali kandidate za Okrajni zbor proizvajalcev. Med 18 kandidati, ki so jih predlagali delavci, je 16 komunistov. Med njimi sta tudi dve tovarišici. Skupno bodo v »Iskri« izvolili v Okrajni zbor proizvajalcev šest odborikov. Delovni kolektiv tovarne elektrotehnike in fine mehanike »Iskra« v Kranju, se je temeljito pripravil na zbor volivcev in je imel vrsto predhodnih zborovanj in sestankov. Najprej so se sestali komunisti, člani DS in UO, člani sindikalnega odbora, mojstri in brigadirji ter se pogovorili o tehničnih političnih pripravah. Govorili so tudi o pomenu volitev, o novem volilnem zakonu in drugih vprašanjih. Ob tej priliki jih je obiskal tudi predsednik mestne občine tov. Vinko Hafner in jim tolažil vloga bodočih zborov proizvajalcev in ljudskih poslancev.

Poleg tega je sindikalna organizacija pripravila masovne sestanke članstva po oddelkih, na katerih so precej živahno govorili o kandidatih. Pretekli torek so imeli pet zborov volivcev, ki so bili odlično obiskani. Rezultat vseh priprav se odraža v 95 odstotni udeležbi saj je le okoli 200 ljudi zapustilo podjetje v času zborov. Prav tako je bila zelo živahna debata ob predlaganju kandidatov in volitvi so temeljito obravnavali vsakogar, ki bi bil sposoben zastopati interese kolektiva in interese kome v bodočem okrajnem zboru proizvajalcev. Prav ta debata je rodila tudi 18 predlogov. Tovariši Boštjančič, Rotar, Seljak, Ježev in Štularjeva so bili predlagani na treh zborih volivcev. Po mnenju nekaterih članov kolektiva bodo omenjeni tovariši tudi na volitvah dobili največ glasov.

Pri cerkvenih davkih ni vse v redu

Za lansko leto dolgujejo cerkve v kranjskem okraju še nad 3.300.000 dinarjev

Na zadnjem zasedanju obeh zborov OLO Kranj 22. in 23. septembra je nek diskutant opozoril na problem plačevanja davkov, češ da bi morale davčne komisije in občine zaostri vprašanje davkov tudi pri svojih poklicih in cerkvah, kakor to delajo pri kmetih.

Uprava za dohodke pri okraju je našemu sodelavcu takole pojasnila: prav gotovo so davki važen družbeni prispevek za proračun in v tej stopnji našega razvoja nujno potrebni, ker po eni strani regulirajo razmerje med kupnimi in blagovnimi fondi. Na splošno vplačevanje davkov, oziroma akontacij, zadovoljivo napreduje, le pri cerkvenih davkih ni vse v redu.

Po zadnjih poročilih so kmetje na območju OLO Kranj globalno pokrili svoje davčne obveznosti za preteklo leto in tudi za letošnji prvi dve akontaciji. Na račun tretje akontacije pa dolgujejo še okoli 22 milijonov din.

Nastaja pa problem pri cerkvenih dohodkih in na sporedu so številne pritožbe na vse mo-goče strani. Kako je s tem vprašanjem? Pri dosedanjih odmeri dohodkov so bile cerkve postavljene v privilegiran položaj napram kmetom, kajti cerkvene posesti so bile ločeno obremenjene, vsaka podružnica zase. Ker pa je zakon o agrarni reformi upošteval in ocenjeval obsežnost cerkvene posesti na področju ene župnije kot celoto, tudi pri davkih ne more biti drugače. Prav tako se tudi kmečka gospodarstva računajo kot celota, čeprav je morda več solastnikov. Ker pa cerkev kot pravna oseba ni niti kmet, niti obrtnik in je ne moremo prištevati k svo-bodnim poklicem, se obremenuje po premoženjski lestvici. Ta pa je precej višja kakor kmečka. Po dosedanjih prijavah in čemerah dolgujejo cerkve v kranjskem okraju na račun davkov za lansko leto nad 3.300.000 din.

Župnija cerkijanske občine je ena najmočnejših v okraju in ima poleg župnijske cerkve še 12 podružnic in skupaj 17,5 ha zemlje. Od tega je nad 8 ha rjiv. Dohodek na zemljo so računali kakor pri ostalih kmetovskih oziroma so donos zemljišče ocenjevali celo za okoli 5000 din pri ha nižje kakor pri ostalih kmetovskih. Če samo primerjamo prijave osebnih dohodkov župnikov, nam je stvar lahko takoj jasna. Tako je župnik v Cerkljah prijavil za lansko leto 65 tisoč din dohodkov, župnik v Senčurju pa je prijavil 66.570 din itd. To sta tudi najmočnejši župniji v kranjskem okraju in poleg tega še v bogatih kmečkih predelih. Vprašanje je, kako so se preživljali ti ljudje, če vemo, da se morajo iz tega živeti tudi kuharice. Torej so zahtevale nekaterih odborikov in pa davčnih zavezancev popolnoma upravičene, ko zahtevajo, da se popravijo take krivice.

Zadnja vest

ODKLANJAMO!

V četrtek so veleposlaniki Velike Britanije in Združenih držav Amerike predali predsedniku republike maršalu Titu in predsedniku italijanske vlade gospodu Pelli noti, v kateri ju obveščajo, da sta se njuni vladi sporazumeli, odpoklicati ameriške in britanske čete s področja cone A Svobodnega tržaškega ozemlja in poveriti Italiji vso upravo na tem območju.

Vladi obeh držav sta torej sklenili razdeliti Svobodno tržaško ozemlje, čigar en del naj bi pripadel Italiji, cona B pa Jugoslaviji.

Dostavljajo, da bi narodnostnim manjšinam, ki bi tako nastale v obeh državah, dovolili pravico opcije, ki bi jim omogočila preselitev v sosednjo državo. Pripominjajo tudi to, da bi se zainteresirani državi kasneje lahko dogovorili o morebitni spremembi meja.

Še isti dan se je sestal zvezni Izvršni svet na izredno sejo v Beogradu.

Pravzaprav nas zadnja vest o sovražnem aktu proti naši socialistični domovini ni preveč presenetila. Po vojni smo že doživeli vrsto diskriminacijskih dejanj proti našemu prebivalstvu v Trstu.

Vest, da bodo z dovoljenjem zahodnih zaveznikov Italijani prevzeli oblast v coni A Svobodnega tržaškega ozemlja pa je udarec v obraz, na katerega jugoslovanski narodi ne morejo odvrtni s ponosnim molkom, kot smo odgovarjali na vse zločinske provokacije do sedaj. Kdo so vendar ti ljudje, ali bolje klika klerofašističnih hujskačev, ki kričijo o »sveti italijanski zemlji« v jugoslovanskem Primorju. Za popularnim profašizmom De Gasperi, ki je svojim volivcem obljubljal slovensko zemljo, je prevzel vladne posle znani bančni špekulant Pella, ki namesto z denarjem danes špekulira s tujo zemljo, z zemljo, ki so jo jugoslovanski narodi napojili s svojo srčno krvjo. Nekoč smo tem »junakom« že pokazali, kaj smo, kaj mislimo in kako odgovorimo agresorjem. Prepričani pa mo, da tudi zavezniki vedo kakšne »prijateljske« stiskajo robo in kako se je ta zaveznik obnesel v zgodovini.

Moledovanje in izsiljevanje, zavito v visokodonec fraze — to je tradicionalna pot diplomacije Sv. Marka skozi stoletja, preko »demokratičnega« grofa Sforze, krvnika Mussolinija, »kristjana« De Gasperi, in »bančnega strokovnjaka« Pella.

Jugoslovanski narodi poznajo svojega apeninskega sosedo, ki jim z ognjem in mečem vsiljuje svoje »kulturno poslanstvo«. Povampirjeni italijanski irocentizem je dobil novo nagrado za svojo zahrbtnost in hinavsko politiko. Žal je to nagrado prejel od zaveznikov, ki smo jim zaupali, da bodo upoštevali naše nacionalne koristi in prispevek, ki ga s svojim odločnim stališčem dajemo stvari miru. Zgodilo pa se je nasprotno! Bivšemu sovražniku hočejo izročiti večji del Tržaškega ozemlja. S tem samo podpirajo italijanski ekspanzionizem in spodbujajo najhujše sile v Italiji v njihovih imperialističnih apetitih.

Jugoslovanski narodi kakor tudi tržaško prebivalstvo ogorčeno zavračajo mednarodne kombinacije te vrste. Pokazali bodo, da znajo braniti svoje pravice.

O novih oblikah našega gospodarskega sistema

Novi načini kreditiranja

Vsa podjetja in obrati morajo biti vpisani v register gospodarskih organizacij, kateri se vodi pri okrožnem sodišču. Obrtniški obrati pa se registrirajo pri ljudskem odboru okraja oziroma mesta. Po opravljeni registraciji objavi okrožno sodišče ustanovitev podjetja oziroma obrata v uradnem listu ljudske republike skupno s podatki o imenu, sedežu in predmetu poslovanja podjetja

oziroma obrata. Enako se bo objavljalo tudi registrirane spremembe imena, sedeža in predmeta poslovanja podjetja oziroma obrata. Sam register gospodarskih organizacij je javen in okrožno sodišče mora osebam, katerim je to potrebno, dati na njihovo zahtevo izpiske o posameznih vpisih kakor tudi dovoliti vpogled v register.

Vsako podjetje oziroma ob-

rat mora imeti ime (firmo). V osnutku so nadalje navedeni točnejši predpisi, kaj vse mora vsebovati firma, kakšna mora biti firma in kakšna je zaščita firme.

Vsako gospodarsko podjetje mora imeti tudi svoja pravila, katere sprejme delavski svet, oziroma kjer se ne voli delavski svet, pa delovni kolektiv, ob konstituiranju podjetja. V osnutku je tudi določeno, kaj

vse morajo pravila vsebovati. Pravila podjetja potrjuje ljudski odbor, ki je dal odobritev za konstituiranje podjetja. En izvod potrjenih pravil se mora ob priliki registracije podjetja predložiti okrožnemu sodišču. Za obrate pravila niso obvezna, lahko pa ljudski odbor okraja (mesta) določi v odločbi o odobritvi za konstituiranje obrata, da mora imeti obrat pravila. V tem primeru sprejme pravila obrata delovni kolektiv in jih potrdi pristojni ljudski odbor po določenih te uredbe.

(Nadaljevanje na 2. strani)

O bodočih gospodarskih združenjih

(Nadaljevanje s 1. strani)
Gospodarska podjetja in druge gospodarske organizacije se združujejo v zbornice. Združevanje v skupnosti gospodarskih organizacij, katerih gospodarska dejavnost je pogojena s skupnim izkoriščanjem osnovnih sredstev, ali pri katerih je popolno izkoriščanje zmogljivosti pogojeno z medsebojnim vsklajevanjem dela (skupnost podjetij železniškega prometa ipd.), kakor tudi združevanje gospodarskih organizacij v druge oblike združenj, pa se lahko izvrši samo po posebnih uredbah zveznega izvršnega sveta. Skupno opravljanje gospodarskih poslov po več gospodarskih organizacijah (n. pr. skupna nabava surovin ipd.), ki se v skladu z veljavnimi predpisi opravlja na podlagi skupne pogodbe, se ne šteje za združevanje gospodarskih organizacij. Zbornice delujejo kot javno pravne organizacije, njihovo delo pa je pod nadzorstvom družbene skupnosti.

Gospodarske organizacije se združujejo za pospeševanje proizvodnje in blagovnega prometa. Zbornice skrbijo za uveljavitev in razvoj morale. Državni organi lahko s posebnimi predpisi poverijo zbornicam opravljanje posameznih poslov kot: izdajanje potrdil o strokovni usposobljenosti, o izvoru blaga, o kakovosti blaga, imenovanje izvedencev, predpisovanje tehnike vodenja poslovanja knjig itd. Nadzorstvo nad delom zbornice opravljajo ljudske skupščine oziroma ljudski odbori.

Članstvo je prostovoljno razen v zvezni kamorje trgovinski zbornici, kamor se morajo obvezno včlaniti registrirane gospodarske organizacije za iz.

voz, uvoz in za usluge v blagovnem prometu z inozemstvom, kakor tudi podjetja, ki se ukvarjajo s posli turizma. Zbornice so pravne osebe. Organi vsake zbornice so skupščine, upravni odbor in drugi organi, ki upravljajo zbornico. Zbornica ima še častno sodišče, svoj statut, kakor tudi lasten predračun dohodkov in izdatkov.

Za vsa država se ustanovita zvezna industrijska zbornica in zvezna zunanje trgovinska zbornica. Člani zvezne industrijske zbornice so industrijska in druga proizvodna podjetja, člani zvezne zunanje trgovinske zbornice pa smo že navedli. Republiške trgovinske zbornice se lahko združijo v zvezo trgovinskih zbornic za območje FLRJ, v katero se lahko včlanijo tudi zvezna zunanje trgovinska zbornica. Rajonske kmetijske zbornice se lahko združijo v zvezo kmetijskih zbornic za območje FLRJ. Republiške zveze gostinskih zbornic in republiške zveze obrtnih zbornic lahko ustanovijo na območju FLRJ biro za gostinstvo oziroma biro za obrt. Delo zveznih zbornic nadzoruje Ljudska skupščina FLRJ. Za območje ljudske republike se lahko ustanovijo republiške trgovinske zbornice, zveze gostinskih zbornic in zveze obrtnih zbornic. Za območje okrajne (mesta) ali več okrajev (mest) pa se lahko ustanovijo okrajne (mestne) trgovinske zbornice.

(Konec.)

Manifestacija kmetijskega zadružništva v Naklem

Proslava petdesetletnice zadružnega dela v Naklem, ki je bila preteklo soboto in nedeljo, je pokazala predvsem čvrsto povezanost kmetov zadružni. Na razstavnem prostoru se je istočasno vršilo tudi licenciranje bikov za področje šestih

Z otvoritve v Naklem

v živinorejski, kot v poljedelski, so bili doseženi v okviru pospeševalnih odsekov, ki jih ima zadruga.

V zvezi s proslavo je bilo več razstav in prireditev. V soboto jutraj je bila odprta razstava poljskih pridelkov, sadja ter zelo pestra in okusno urejena čebelarstva razstava. Na zadružnem pašniku pa se je istočasno zbirala čreda goveje živine. To so izbrane krave, za katere vodi živinorejski odsek zadruge selekcijo in iz te čre-

de skuša vzrediti čimveč naraščaja. Poleg krav so bili razstavljeni tudi že njihovi potomci, plod selekcijskega dela. Na razstavnem prostoru se je istočasno vršilo tudi licenciranje bikov za področje šestih

Kmetijskih zadrug iz okolice Kranja. V bližini razstavnega prostora za živino je bila razstava kmetijskih strojev, ki so jih kmetovalci nabavili v teku petdesetih let zadružnega dela. Razstav se je udeležilo veliko število zadružnikov iz vsega kranjskega okraja, pa tudi mnogi gostje kmetijski strokovnjaki in veterinarji iz Ljubljane ter zastopniki okrajnih zadružnih zvez iz Tolmina, Radovljice in ljubljanske okolice.

V popoldanskih urah je bilo zborovanje živinorejcev Tolminsko-gorenjskega pincavškega okoliša. Ze prvi dan razstave je potekel v najlepšem redu ter je pokazal dobro organizacijo in discipliniranost vseh sodelujočih.

V nedeljo pa so bila razna tekmovalna. Najrazgibanejša je bila manifestacija napredka mehanizacije. Izvedene so bile tekme v traktorskem oranju, ki so zlasti zanimale vse kmetovalce, ki so prišli v Naklo iz drugih krajev.

Tudi konjske dirke so dale privediti pestrost in razgibanost, čeprav so bile izvedene v manjšem obsegu.

Popoldne ob dveh je bil slovesno odprt razstavi dom. Predsednik zadruge tov. Križnar je pred zbranimi 2000 ljudmi prikazal delo Kmetijske zadruge Naklo in obljubil, da bo delo v zadruzi še naprej potekalo za krepitev naprednega kmetijstva. Ob slovesnosti je izpregovoril tudi predsednik OZZ Kranj, tov. Hafner.

Po končani proslavi so vsem sodelavcem razdelili nagrade, nato pa so sledile v prosvetnem domu še razne kulturne prireditve in veselice.

Ing. P. K.

H. A.

Kako se pripravljamo na Teuen pošle

Na »Teden pošle«, ki bo letos od 11. do 18. oktobra se celotni kolektiv okrajne pošte Kranj živahno pripravlja.

»Teden pošle« bomo otvorili z zborom postarjev dne 11. oktobra 1953 ob 8. uri na pošti v Kranju.

Pripravljalni odbor je pripravil pester spored: Politični in strokovni referat, kulturni spored z uprizoritvijo veseligrice »Glavni dobitek« in druge kulturne točke ter tekmovalne za najboljšo telegrafistko in usmerjevalca pismen.

Na tem zboru hočemo dokazati, da se PTT uslužbenec zavedamo važnosti svoje stroke in nalog v socialistični Jugoslaviji.

Namen »Teda pošle« je, da PTT uslužbenec sistematično vzgajamo, da bodo ne samo v teh dneh, temveč vsak dan zasledovali in izvrševali svoje delo v korist naše stroke in da pri tem ne bodo izgubili izpred oči koristi skupnosti. Kajti uspeh našega dela v mnogočem zavisi ravno od nas samih, od našega ravnanja z ljudstvom, ki mora imeti v nas zaupanje. Hočemo pa tudi nenehno dvigati politično razgledanost, ker ne moremo in ne smemo dopustiti, da bi nas dogodki prehiteli.

Glas naših bralcev

SE ENKRAT BOROVNICE

K članku »Iz Predvorja«, ki je bil objavljen v 36. številki našega lista pripominjamo: pisec ni dovolj poznal manipulacije pri sprejemanju, tehtanju in izplačilu borovnic. Nismo dejali, da se je predsednik ušel za 11 kg borovnic pri celotnem odkupu, temveč, da se je to zgodilo v enem dnevu in je bil ta primanjkljaj poravnana na škodo vseh nabiralcev. Resnica je, da sta predsednik KZ tov. Anton Valjavec in upravnik tov. Vinko Vreček namočila 160 kg borovnic za žganje, ker niso bile za izvoz in jih niso plačali nabiralcem. Dokazano je, da poleg očitka takse 50 dinarjev tovariš Karadžić ni dobil plačano niti po 1 paro za 9 kg borovnic in še nekateri drugi nabiralci za manjše količine. Dalje navaja pisec članka, da je predsednik prostovoljno opravljal odkup borovnic, ni pa povedano, da je to delo brezplačno, kar bi bilo zelo pohvalno. Kolikor je znano je dobil za 1 kg borovnic 1 dinar provizije, kar znaša pri 7.540 kg kar lepo vsoto. Ni samo zasluga predsednika za pridobljena devizna

sredstva državi, temveč je v prvi vrsti to zasluga nabiralcev, ki so se dolge dneve trudili po gozdovih.

Nabiralci ponovno izkazujejo, da drugo leto takim odkupovalcem ne bodo prodajali več borovnic. Marsikateri vašan bi rad prevzel ta odkup, če bi ga kmetijska zadruga o tem obvestila. Za vse navedeno je dosti priče na razpolago, ki obremenjujejo odkupovalca tov. Antona Valjavca.

Za nabiralce: Karačić Vekoslav
S tem zaključujemo polemiko okoli odkupa borovnic, priznati pa naj sporno zadevo rešijo med seboj in ne preko javnega glasila.

Uredništvo.

Sestanek SZDL

Pred kratkim se je sestal širši odbor SZDL za krajja Svetje in Medvode, ki je obravnaval volitve v zbor proizvajalcev. O pomenu teh volitev je zbranim odbornikom govoril tov. Voljč, okrajni sekretar ZKS. Volivci so v razpravi grajali pomanjkljivost v lokalni upravi, gospodarstvu in glede stanovanjskega vprašanja.

Kaj je treba vedeti o najvažnejših pripravah za volitve

V zbor proizvajalcev se voli od skupnega števila članov zbora proizvajalcev v vsaki proizvajalski skupini toliko odbornikov, kot ustreza razmerju, s katerim je posamezna proizvajalska skupina udeležena na skupnem družbenem produktu okraja, kot je določen v tekočem okrajnem družbenem planu. Glede na to, da znašajo skupni družb. produkti okraja Kranj za leto 1953 16.954.144.000 din, od tega pa odpade na proizvajalsko skupino industrije, trgovine in obrti 15 milijard, 676.091.000 din, na proizvajalsko skupino kmetijstva pa 1 milijardo 278.053.000 din, odpade na skupino industrije, trgovine in obrti 46 odbornikov, na skupno kmetijstva pa 4 odborniki.

Volilne enote za volitve odbornikov Okrajnega zbora proizvajalcev v obeh proizvajalskih skupinah ter številni odborniki, ki jih je treba izvoliti v vsaki volilni enoti, določi okrajni ljudski odbor tako, da določi najprej količnik za porazdelitev odborniških mest na gospodarske organizacije oziroma volilne enote. Količnik pa se izračuna tako, da se skupno število proizvajalcev v vsaki teh proizvajalskih skupin deli s številom odborniških mest določenih za vsako proizvajalsko skupino. Gospodarska organizacija, ki šteje najmanj toliko proizvajalcev, kot znaša količnik, je samostojna

volilna enota. Če odpade na ta. ko gospodarsko organizacijo več kot 5 odborniških mest, se razdeli na dve ali več volilnih enot. Če pa kakšna gospodarska organizacija nima toliko proizvajalcev kot znaša količnik, združi ljudski odbor dve ali več gospodarskih organizacij iste gospodarske panoge oziroma proizvajalske skupine v eno volilno enoto. Skupno število proizvajalcev v proizvajalski skupini industrije, trgovine in obrti v okraju Kranj je 17.800; če delimo to število s številom odborniških mest v tej skupini (46) dobimo količnik 387; v proizvajalski skupini kmetijstva pa je število proizvajalcev 12.000 in če delimo to število s številom odborniških mest v tej skupini (4) dobimo količnik 3.000. Po teh vidikih je Okrajni ljudski odbor na seji dne 22. 9. 1953. določil za volitve v Okrajni zbor proizvajalcev 34 volilnih enot, ki so objavljene na drugem mestu.

Pravico voliti odbornike v zbor proizvajalcev ima vsak proizvajalec, ki pripada proizvajalski skupini, v kateri se voli odbornik, če ima volilno pravico po Zakonu o volilnih imenikih. Za odbornika zbora proizvajalcev je lahko voljen tudi sindikalni oziroma zadružni funkcionar, ki so ga proizvajalci izvolili za funkcionarja. Za predlaganje kandidatov za odbornike zbora proizvajalcev se sklicujejo zbori voliv-

cev po gospodarskih organizacijah ustreznih proizvajalske skupine. Zbori volivcev se lahko skličejo v vsaki gospodarski organizaciji, v kateri je zaposlenih najmanj 50 proizvajalcev. Če je v gospodarski organizaciji zaposlenih ali včlanjenih manj kot 50 proizvajalcev, se sklicujejo zbori volivcev skupaj za več takih organizacij iz območja iste volilne enote. Okrajna volilna komisija v Kranju je že s posebnim sklepom določila, v katerih gospodarskih organizacijah obeh proizvajalskih skupin bodo zbori volivcev, na katerih se bodo predlagali kandidati za odbornike Okrajnega zbora proizvajalcev. Ta sklep objavljamo na drugem mestu. Ker poteče rok do katerega se morajo predložiti Okrajni volilni komisiji predlogi kandidatov zbora volivcev proizvajalske skupine, industrije, trgovine in obrti, zaradi potrditve teh kandidatov, dne 14. 10. 1953., se morajo najpozneje do tega datuma opraviti vsi zbori volivcev v ustreznih gospodarskih organizacijah omenjene proizvajalske skupine, medtem ko se zbori v proizvajalski skupini kmetijstva opravijo najpozneje do 17. 10. 1953. Zbor volivcev v gospodarski organizaciji skliče predsednik delavskega sveta gospodarske organizacije oziroma predsednik upravnega odbora kmetijske zadruge, v gospodarskih organizacijah, ki ni-

majo delavskega sveta pa predsednik upravnega odbora oziroma vodja gospodarskega zavoda ali poslovne enote, za katero se skliče poseben zbor volivcev. Če je zbor volivcev skupen za več gospodarskih organizacij, ga skliče predstavnik iste gospodarske organizacije, v kateri bo zbor. Sklicanje zbora volivcev v gospodarski organizaciji se mora objaviti najpozneje tri dni pred začetkom zbora v vseh obratih in delavnicah gospodarske organizacije oziroma v poslovnih enotah zadruge z navedbo dnevnega reda. Zbor volivcev za predlaganje kandidatov za odbornika zbora proizvajalcev se lahko opravi, če je navzočih najmanj desetina vseh proizvajalcev, ki imajo pravico udeležiti se zbora volivcev v gospodarski organizaciji, za katero je zbor sklican, najmanj pa 50 proizvajalcev. Če je manj kot 100 proizvajalcev, ki imajo pravico udeležiti se zbora volivcev, ki se skliče skupno za eno ali več gospodarskih organizacij, se lahko opravi zbor samo, če je navzočih najmanj tretjina vseh proizvajalcev, ki imajo pravico udeležiti se zbora. Upravičeni organi pa kliče nov zbor volivcev, če se sklican zbor ni mogel opraviti zato, ker na zbor ni prišlo potrebno število volivcev. Pravico udeležiti se zbora volivcev v gospodarski organizaciji ter pravico glasovati imajo samo delavci in uslužbenec, ki so zaposleni v gospodarski organizaciji, oziroma člani kmetijske zadruge, za katero je sklican zbor, člani njihovih gospodarstev, ki se ukvarjajo s kmetijstvom ter

delavci in uslužbenec zadruge. To pravico pa imajo samo tisti proizvajalci, ki imajo volilno pravico po Zakonu o volilnih imenikih. Zbor volivcev za predlaganje kandidatov za odbornike zbora proizvajalcev se opravi po postopku, ki je popolnoma enak onemu, ki velja predlaganje kandidatov v Republiški ali Zvezni zbor. Predlogi kandidatov, ki jo določi zbor volivcev mora obsegi najmanj dvakrat toliko kandidatov kot je treba v volilni enoti izvoliti odbornikov. Predlogu kandidature je treba priložiti pismeno privolitev vsakega kandidata v kandidaturu, privolitev pa mora biti overjena od pristojnega organa za overitve t. j. od občinskega oziroma mestnega ljudskega odbora ali pa od sodišča. Predlogu kandidature je razen tega treba predložiti tudi potrdilo gospodarske organizacije oziroma občinskega ali mestnega ljudskega odbora za vsakega kandidata, da je vpisan v volilnem imeniku za volitve odbornikov v zbor proizvajalcev ustreznih proizvajalske skupine, če je kandidat sindikalni oziroma zadružni funkcionar pa ustreznega sindikalne oziroma zadružne organizacije, da so ga proizvajalci izvolili za funkcionarja, tako potrdilo pa se lahko da tudi na samem predlogu kandidature. Končno je treba predlogu kandidature priložiti še zapisnik o zboru volivcev. Zbori volivcev v gospodarski organizaciji, v kateri je zaposlenih ali včlanjenih več kot 25 proizvajalcev, volilni imenik, ki ga sestavi komisija za sestavo volilnega imenika, katero imenu-

je delavski svet, kjer pa ni delavskega sveta pa upravni odbor oziroma voditelj gospodarske organizacije. Za proizvajalce gospodarskih organizacij z območja občine ali mesta, v katerih je zaposlenih ali včlanjenih manj kot 25 proizvajalcev, sestavi skupni volilni imenik volilna komisija za sestavo volilnega imenika, ki jo imenuje občinski oziroma mestni ljudski odbor. Skupni volilni imenik se sestavi za vsako proizvajalsko skupino posebej.

Način kandidiranja za poslance Zveznega in Republiškega zbora proizvajalcev je popolnoma isti kot za kandidiranje odbornikov v Okrajni zbor proizvajalcev, t. j. po zborih volivcev v gospodarskih organizacijah obeh proizvajalskih skupin, zaradi česar se bodo morali zbori volivcev po gospodarskih organizacijah sklicati in odpraviti najpozneje do 2. 11. 1953. Na samem zboru volivcev pa je postopek enak onemu, ki velja za predlaganje kandidatov v Okrajni zbor proizvajalcev, edino s to razliko, da velja za kandidata zbora volivcev tisti kandidat, ki je bil predlagan na zboru volivcev v gospodarskih organizacijah ustreznih proizvajalske skupine, ki obsegajo pri volitvah poslancev v Zvezni zbor proizvajalcev najmanj 1/4 oziroma pri volitvah poslancev v Republiški zbor proizvajalcev najmanj 1/3 vseh proizvajalcev v ustrezni proizvajalski skupini na območju volilne enote.

(Konec.)

Zakaj je delo DPD Svoboda na Trati zamrlo

DPD Svoboda na Trati je s svojim delom v pretekli sezoni veliko obetalo.

Po vseh teh uspehih bi človek pričakoval, da bo delo in življenje trške Svobode letos še boljše, še pestrejše. Saj se je v enoletnem delu nabralo precej izkušenj. Vendar temu ni tako. Razen v knjižnici (ki dobro posluša) ter v namiznoteniški sekciji je delo povsem zamrlo. V teku leta so se ostale sekcije razšle, najprej moški pevski zbor, nato folklorna, šahovska in glasbena sekcija, z delom je po 5 predavanjih končal tudi ideološki tečaj, končno pa sta prenehali delovati še dramska sekcija in ženski pevski zbor. V poletnih mesecih je zavladalo v prostorih Svobode popolno zatišje. Za tako nazadovanje je vsa, kakor nekje v izpravi prav je, da o tem nekaj spregovorimo. Vedeti je treba, da se je lani na Trati prvič formalno oblikovalo turno društvo. Imelo ni nikake tradicije, ne kadra, ki bi s

svojimi izkušnjami vodil strokovno delo društva. DPD Svoboda je nastalo na pobudo ljudi, članov loških delovnih kolektivov, na pobudo organizacij ZK in sindikatov. Iz vsakega podjetja so predlagali enako število članov za upravljanje v društvu in v upravnem odboru. Vendar pri tem niso upoštevali, če imajo izvoljeni člani smisel in veselje do dela v Svobodi. Ta pomankljivost se je kmalu pričela odražati v življenju društva. Reč je, da je društvo takrat še živahno delovalo, toda to delo je slonelo na ramah štirih, petih ljudi, medtem ko so ostali stali ob strani. Tisti, ki jim do razvoja Svobode ni bilo dosti, so vse bolj poredko obiskovali sestance. Ko tajnik od maja pa do septembra ni sklical seje upravnega odbora, se ni našel nihče, ki bi vprašal, zakaj ga ni. To negativno stanje je večina članov odbora do dela društva je vplivalo tudi na posamezne delavne člane,

ki so deloma radi preobremenitve prenehali z delom v društvu. Tako go se razkropilo v društvu sekcije in skupine.

Letos v septembru se je dvakrat sestel upravni odbor. Obakrat so govorili o delu v novi sezoni 53/54. Sprejeli so številne in dobre sklepe, toda kdo bo te sklepe izvršil, na to niso odgovorili. Ali naj spet vse breme pade na tri, štiri ljudi? Tako delo je nemogoče in tudi ne bo privedlo do uspeha. Zato bi bilo prav, da odbor prične reševati vprašanje kadrov po sekcijah.

Če bo uprava DPD Svobode pristopila k reševanju tega problema, lahko upamo, da se bo stanje v društvu občutno popravilo in delo znova oživel.

Prve traktorske tekme na Gorenjskem

ZMAGAL JE FERGUSON

V kranjskem okraju imamo 19 traktorjev raznih tipov. Na en traktor pride 694 ha orne površine ali 1124 ha obdelovalne površine. Če primerjamo te številke s številom traktorjev v inozemstvu, vidimo, da jih potrebujemo vsaj še enkrat toliko. Tako pride na n. pr. v Angliji na en traktor samo 25 ha orne površine, v Avstriji pa okrog 100 ha.

V nedeljo, dne 14. oktobra, je bila v Naklem traktorska tekma v oranju, prva te vrste v Sloveniji. Zanimanje kmetov je bilo zelo veliko. Vsi traktoristi so dobili nagrade v skupni vrednosti 20.000 din. Na startu so bili traktorji slede-

čih znamk: 2 Ferguson-a, 2 Ford-a, 4 Deutz-ov, 2 Steyer-a in 1 Unimog.

Tekmovalo je 11 traktorjev iz 8 kmetijskih zadrug. Pri ocenjevanju kvalitete oranja je komisija upoštevala sledeče: kakšna je prva in zadnja brazda, začetek in konec oranja, globina oranja, obračanje trak-

torja na koncu brazde in splošni vtis oranja.

Prvo mesto je zasedel s 34 točkami tov. Jugovič — KZ Zablatica s traktorjem znamke Ferguson. Drugo nagrado je dobil tov. Ušlaker — KZ Predvor z traktorjem Ferguson (34 točk). Tretje mesto dele tov. Vreček — KZ Visoko s traktorjem znamke Steyer in tov. Oman — KZ Zablatica s traktorjem Ford.

Prva tekma je pokazala, da je za oranje najboljši traktor angleške znamke Ferguson, ker je zelo rentabilen, lahko se z njim upravlja in je poceni v primeri z drugimi znamkami traktorjev. Brez prideljkov stane okrog 1.500.000 naših dinarjev. Ing. M. S.

Sadjarstva in živinorejska razstava v Moravčah

Dne 30. septembra je KZ Moravče priredila veliko razstavo rodovniške piemenske živine iz območja KZ Moravče. Sejmšče je bilo zelo lepo urejeno. Kmetje so prignali 120 glav goveje živine. Komisija je odločila prvo nagrado kravi, last živinorejske Pavla Tič iz Serjuha. Nagradjen je bil še bik, last plemenitne postaje Moravče-Česnjice in telca, last Alojza Cotmana iz Moravč. Med ocenjevanjem je prišlo do malega incidenta, ker sta krojač Jože Jančigaj iz Moravč in njegova hčerka očitala komisiji pristransko ocenjevanje, ker njegova krava ni bila nagradjena. Občinstvo je soglasno z ocenjevanjem komisije.

Istega dne je kmetijska zadruga otvorila tudi sadjarsko razstavo v prostorih ljudske šole v Moravčah. To razstavo je obiskalo 380 ljudi, med njimi tudi predsednik gospodarstvenike OLO Ljubljana, okol. ing. Gašper Muha, ki se je o njej pohvalno izrazil, ter docent ing. Adamič, znani strokovnjak, ki je imel tudi lepo predavanje o sadjarstvu pri nas in po svetu. Sadjarji so predavatelja pazljivo spremljali pri njegovem izvajanju. Na tej razstavi so določili tudi sadni izbor za Moravsko dolino in kmetje bodo v bodoče sadili samo vrste, ki v teh krajih najbolje obrodijo. Če bodo sadjarji gojili svoje sadovnjake na moderen način, jim bo sadjarstvo v bodoče prineslo še mnogo dohodkov. Leopold Gee

Tekmovanje med Loko in Tržičem

Mladina iz Škofje Loke je na svoji konferenci izvolila delegate za kongres LMS ter napovedala tekmovanje Tržičanom. Po vseh aktivih so sedaj živahni sestanki, na katerih z verno razpravljajo o raznih političnih problemih in predvsem o tem, kako napraviti življenje v aktivu čim bolj pestro.

Uspešno delo mladinskih aktivov zavira pomanjkanje prostorov. Samo aktiv na Trati ima prostore vedno na razpolago, vsi drugi pa nimajo prostora, kjer bi imeli sestance in predavanja. O tem problemu naj bi razmišljali tudi merodajni forumi.

Škofjeloko mladinsko vodstvo je razpravljalo tudi o kadrih. 19. septembra so imeli člani komiteja in predsednik aktivov sestanek na Lubniku, kjer so govorili o vzgojnem in političnem delu z mladino. V nedeljo je bil na Lubniku sklican zbor mladine, ki pa žal zaradi slabega vremena ni uspel. Zato se bo škofjeloka mladina nasvojem predvolilnem zborovanju več pomenila o svojem delu.

Jesenice ne bodo ostale brez gledališke sezone

Glas Gorenjske je prinesel v zadnji številki prispevek pod naslovom »Kaj bo z Mestnim gledališčem na Jesenicah?«, ki opisuje krizo, v katero je gledališče zašlo. Danes pa že lahko obvestimo naše bralce, in vso javnost, da Jesenice ne bodo ostale brez gledališke sezone. Stvar je bila zelo resna. Sredstva, odobrena za obnovitev gledališke dvorane in odra, stavbe Titovega doma, ki služi za jeseniško Mestno gledališče, so bila v Narodni banki blokirana. Na osnovi tega je LOMO Jesenice sprejel sklep, ustaviti vsa investicijska dela in urgence s strani uprave gledališča so bile zmanj. Toda gledališče ni klonilo. Pregovorilo je one, ki delajo pri adaptaciji dvorane in odra, da so z deli nadaljevali, četudi jim finančna sredstva niso bila na razpolago. Odločna volja uprave gledališča je našla veliko razumevanje pri predsedniku OLO Radovljica tov. Milanu Kristanu, ki je zagotovil po-

trebno denarno pomoč v višini 2 milijonov dinarjev, pa tudi pri LOMO Jesenice, ki je že odobrena finančna sredstva ponovno zagotovila. Z začetimi deli nadaljujejo. Nadaljujejo jih pa celo s podvojenimi silami, ker hočejo dela čimprej dogotoviti, da bo otvoritev gledališča in sezone mogoča že v počastitev Dneva republike. Kriza, v katero je zašlo jeseniško gledališče, je imela tudi svojo dobro stran. Razgibala je člane gledališkega kolektiva, ki so se odločili za še vestnejše delovanje v letošnji sezoni. V režiji Srečka Tiča že studirajo Kreftove »Krajske komedijante«, ki jih bodo zaigrali na predvečer praznika Ustanovitve Nove Jugoslavije. Vest o rešitvi krize, v katero je gledališče zašlo, pa ni vzpodbudila le članov jeseniškega gledališča, temveč tudi jeseniško gledališko občinstvo, ki bi bilo sicer prikrajšano za edini redni in v resnici kvalitetni kulturni užitek.

Težave fotoamaterjev

Klub fotoamaterjev z Jesenic je v minulih letih zaslovel doma, pa tudi na raznih razstavah po naši državi in v tujini. Redni tečaj, tedenski študij in načrtno delo so veliko pripomogli k strokovnemu dvigu kluba in posameznih članov. Da bi klubu zagotovili čimboljše bodočnost, so organizirali tudi krožek pionirjev, ki jih bodo primerno vzgajali in jim vlivali veselje do fotoamaterstva. Številne domače razstave članov in pionirjev so se znanile z dejavnostjo jeseniškega fotokluba domačo in tujo javnost. Za odlično delovanje je prejel jeseniški fotoklub v letu 1951 drugo državno nagrado, posamezni člani pa so bili že večkrat odlikovani. Dokaz, da je jeseniški fotoklub znan tudi v tujini, so v tem letu številna vabila na inozemske razstave, tako v Anglijo, Francijo, Belgijo, Švedsko, Italijo, Kubo itd. Da je postal član kluba tov. Slavko Smolej, mojster fotografije, in da je prejel na letošnji razstavi v Zapadni Nemčiji prvo nagrado, bi bilo odveč omenjati, saj so njegova dela vsem dobro

poznana. Da, tako je bilo do nedavna. Zadnje čase pa je zabredel jeseniški fotoklub spričo podražitve materiala v veliki težave. Nabava filmov, fotografskega papirja in fotografskih kemikalij jim dela iz dneva v dan večje težave. Če pomislimo, da stane film blizu 1.000 din in zavoj papirja za izdelavo razstavnih slik blizu 7.000 din itd., postane lahko slehernemu jasno, da je nabava materiala za posameznika skoraj nemogoča. Da bi klub, ki je doslej za svoje potrebe nabavljaj material sam, nabavljaj tudi v bodoče, je zopet nemogoče, ker ne prejema nobenih dotacij. Tu bi klubu lahko priskočila na pomoč razne organizacije, ki naročajo izdelavo raznih slik, a se po izvršitvi za stroške niti ne zmenijo. Mislimo, da bi bilo povsem pravilno, da bi klub, ki je dosegel tako visoko stopnjo, moral imeti pravico do istih dotacij, kakršne prejemajo razna kulturna, športna in telovadna društva. Pa ne samo subvencije za možnost nadaljnjega delovanja kluba, jeseniški fotoamaterji imajo z ozirom na sedanje delo popolno pravico zahtevati razstavni paviljon, ki bi omogočil razstave domačinom kakor tudi gostom in umetnikom v slikarstvu in kiparstvu.

Dopisujte v »Glas Gorenjske«

GORENJSKI PIONIR

Predragi pionirji!

Spet sem tu, ljubčki moji, spet sedim za svojo mizo in čakam na vašo pošto. Vendar se moram pohvaliti, da sem je že nekaj prejel! Prvi so bili tržički pionirji. Poslali so mi prav odkritosrčno pismo o tem, kako so preživeli počitnice. Kar preberite! Sedaj sem prav dobro ošlil svoj svinec in poln dobre volje čakam, da se moja miza napolni z vašimi dopisi.

Povedati vam moram, da so tudi meni počitnice minile, kot bi miglil. V Ljubljani smo ustvarjali nov vesel film in kjer so veseli ljudje, tam je tudi Kosobrinček. Zato mi je čas potekel kot blisk. Oktobar je bil že tu, a jaz sem še vedno ždel v Ljubljani. V ponedeljek sem lepo, mirno sedel ob oknu in s prsti gladil brado, ki je že za 5 cm daljša, ko sem si naenkrat zadlical: »Kosobrin, kaj vendar čakaš«, saj moraš v Kranj h Glasu Gorenjske! Ali si na svoje gorenjske pionirje pozabil? Počil sem se z dlanjo po čehu, da je kar zavnelo. Da je morem biti tako pozabljiv! Brž sem vse po-

spravil, Kekec me je spremljal in že me je vlak peljal med vas, ljubčki moji. Ko sem v Kranju izstopil, sem se nasmehnil vsakemu otroku in otročičku, ki sem ga videl in se po tistem smejal: »Ej, dragi, kaj bi ti storil, ko bi vedel, da si ravno kar srečal Kosobrinčka!« Prišel sem v uredništvo, kjer so vsi od veselja poskočili, ko so me zagledali.

In sedaj sem tu, kot da ne bi bil odšel na počitnice. Pišite, dragi pionirji, čimveč in od vsepovsod! Lani sem razdelil mnogo lepih nagrad. Obljubljam vam že sedaj, da jih tudi letos ne bo manj.

Tržičkim pionirjem se prav pristočno zahvaljujem za lepo pismo! Zlasti me je razveselila ptica na pisemu, tako lično narisana. Vidim, da niste samo prepečeni, potepini in leni, temveč tudi marljivi učenici, ki ljubite red in veste, kaj je lepo. Res ste me razveselili. Pozabite na počitniške norčije, tekmuje v učenju in v tem, kdo mi bo več in lepše napisal in narisal.

Vaš Kosobrin

SALE ZA MALE

Jankec je bil te dni zelo poreden. Pa mu neko jutro obljubi očka, da mu bo dal zvečer 10 dinarjev, če bo ves dan priiden.

Zvečer pokliče malega navhanca:

»Ne bom te spraševal, ali si bil priiden, mu de, sam mi povej, če si 10 dinarjev, ki sem ti jih zjutraj obljubil, zaslužil?«

Jankec dolgo molči. Potem pravi:

»Veš kaj, očka. 5 dinarjev mi daj!«

Nepričakovano vprašanje

Marjanček ima strašno rad hruške. Ne je jih, marveč požira.

Nekoč ga spet zaloti mati, ko se kar ne more ločiti od njih. Hoče mu povedati svari-len zglede.

»Veš«, mu reče, »nekoč je otrok, ki je prav tako požrešen, jedel hruške, iznenada umrl! Pogoltnil je polovico hruške in se zadušil.«

Marjan je debelo pogledal:

»In kaj je bilo potem z drugo polovico, mamica?«

ZLOGOVNICA

o, go, lo, lob, an, ba, za, ti, rel, pa.

Sestavi iz zgornjih zlogov imena štirih živali. Če pravilno postaviš imena drugo pod drugo, boš bral v začetnicah od zgoraj navzdol ime priljubljene otroške igrice.

Kratke so bile počitnice

Oprostite, ker ti nisimo tako dolgo pisali! Zato ti hočemo danes opisati svoje počitnice.

Ko so se za nami zaprla šolska vrata, smo veseli stekli v prostost. Vsak dan so se fantje pretepali. Bili so raztrgani, skuštrani in umazani od glave do pete. Vsak dan so prišli domov potolčeni, opraskani in pobiti. Od sonca so bili vsi ožgani in vedno lačni kot volčki. Pogosto so se kopali, nekateri so bili tudi na morju.

Deklice smo bile lene. Rade smo se potepale. Ko nas je mama klicala, smo se potuh-nile. Njen klic se je slišal čez pol Tržiča, preden smo ubogale. Če smo morale pomlcati, brisati ali ribati, smo bile obupane. Od jutra do večera smo se kopale, igrale in klepetale.

Take so bile naše počitnice. Minile so kot blisk. Veseli, zdravi in spočiti smo prišli spet v šolo.

Jožica Kališnikova

Na Bakovniku, ob cesti na lastnik hiše in 20 arov zemlje. Pa vendar so ga prezrili. Mar ljudje in za to merodajni forumi pozabljajo na svojo dolžnost in na besede maršala Ti-ta — pomagajte tistim, ki so nam pomagali!« Se je čas, da se mu popravi krivica, ljudi pa, ki so jo zakrivali, bo treba razkrinkati. Invalidski odesk in odbor ZB naj jim ne naseda več. Skrajni čas je, da slepi spregledajo in zadevo uredijo, sicer bomo morali stvar razčistiti na drugem mestu.

Stane (Polde)

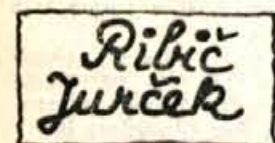
Mladinski teden v Kamniku

V počastitev V. kongresa LMS je mestni svet LMS v Kamniku organiziral od 4. do 11. oktobra mladinski teden z obširnimi programom, ki se je začel v nedeljo dopoldne z mladinskimi tekom čez drn in strn okoli mesta in s tekmovanjem v streljanju z zračno puško. V ponedeljek so pionirji in plonirke tekmovali s skircami in se kosali v teku v vrečah in polzevali dirki s kolesi. Prireditelj je bila na glavnem trgu in je vzbudila veliko zanimanje. Ves teden so se nato vrstile tekme v namiznem tenisu, nogometu in odbojki, pri katerih so sodelovale ekipe iz tovarn Titan, Usnja, Podjetja

Kamnik, Svilarit, Stol in gimnazije. Od petka do nedelje bodo v počastitev V. kongresa različne svečanosti in prireditve, tako glasbeni večer, svečana akademija, povorka itd.

POPRAVEK

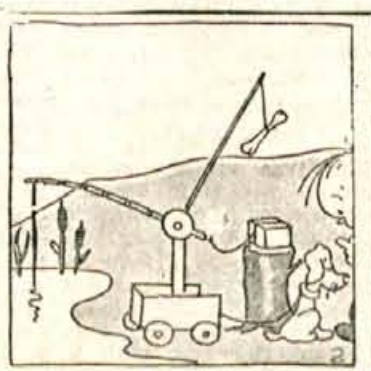
V članku »Prva premiera v Prešernovem gledališču«, ki je bil objavljen v zadnji (40.) številki »Glasu Gorenjske« nam je tiskarski škrt napravljal neljubo pomoto. V stavku »Če pa Prešernovo gledališče...« beri: »...predstavi Cankarja z njegovo najboljšo dramo v režiji tako znanega režiserja...« Uredništvo

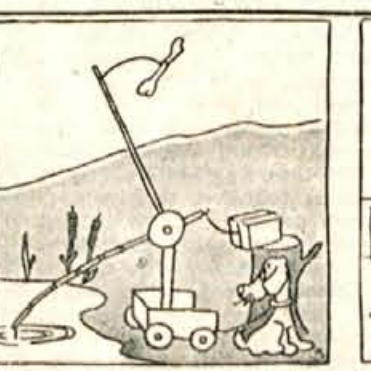
Jurček k roki je prišel, da bi ribico ujel. Pikec pes — njegov konjiček mu privlekel je voziček. A zakaj bo kamen, kol, palici dve na vozičku?

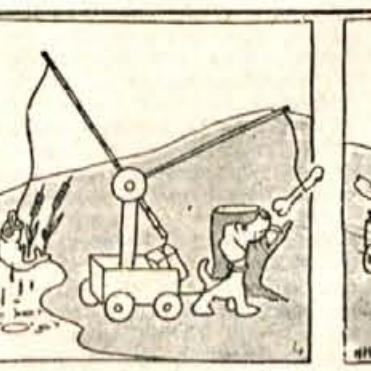
Jurček količ v voz pribije, nanj priveže palici, kamen k eni, k drugi kost, zgoraj trnek! O, modrost!

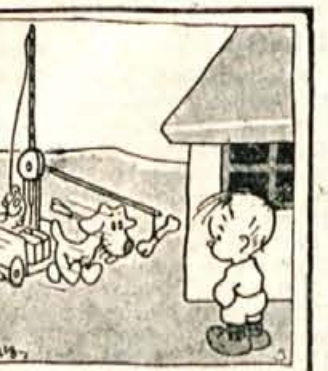
Nov izum je narejen! Jurček hoče zdaj oditi, Pikec samega pustiti. Pa je žalosten naš Pik

in zalaja: »Fant, zapik!« Jurček ga pa ne posluša, dalje gre, pes sam poskuša zdaj zleteti: Kamen pade,

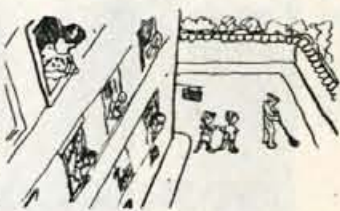
kost nad Pikecem obvisi, trnek sam se potopi. Ze se ribica je ujela, na voziček odletela,

ko hiti Pik za kostjo. Jurček pa pred hišo čaka in pomane si roke, saj rad slastne ribe je.

»Prenehajte z delom in pospravite orodje! — Nismo na pravi cesti!«

»Mama, mama, pogledj dol! Francelj ne verjame, da imaš goišo.«

»Jožek: »Ali ne, mama, ko bo mož prežagal škatio, bo koncert pri kraju!«

Beograjska - indijska predvolilna razmišljanja

mu, arogantnemu in lepo negovanemu referentu gospodu Rusiju Modhiju dejal, da bi vsaj majhno sodelovanje prebivalstva gotovo koristilo u. pravljanju mesta, mi je odvrnil prav te le besede:

— Kaj pa mislite! Če danes dovolimo delavcem, da se vmešujejo v mestno upravo, se bo do jutri začeli vmešavati še v tovarno. Po takšni poti ne bi prišli nikamor drugam kot v komunistično revolucijo!

Omenim tudi plače in povem, da prejema maharadža države Hyderabad v Indiji tisočtridesetdesetkrat večjo plačo od povprečnega zaposlenega delavca. Poslušalci se zgražajo, pa ne bolj kot po prejšnjem odgovoru. Zgražajo se delavci, ki danes že čutijo, da je tovarna v njihovih ro-

kah. Bolj jih žali brezpravje kot pa revne življenjske razmere njihovih razrednih tovarišev na sosednjem kontinentu.

Še me sprašujejo, polagoma pa kar sami prično pripovedovati o svoji tovarni. Imajo toliko in toliko dobička. Tovarno nameravajo razširiti. Imajo že prosvetni, sindikalni in združni dom. Obstoji me gruča mladincev in mi pripovedujejo: Železnik je novo mesto. Že nas je deset tisoč. Ceste so vse asfaltirane. Imamo svoje trgovine. Tudi dva kinematografa! Nocoj so priredili predavanje v združnem domu zato, ker hočejo, da se njihovega javnega življenja udeležujejo tudi kmetje združniki. Nočemo, da bi tako blizu take tovarne živeli ljudje, ki ne bi prav nič vedeli o tem, kaj se dogaja v

našem kolektivu. Hiš je že toliko in toliko. Imamo tudi park in otroško igrišče.

Sekretar mladinske organizacije mi je povedal, da imajo skoraj vsak teden predavanja o tujih deželah. Ta osemnajstletni mladenič, ki je bil prišel v Železnik še kot graditelj tovarne z neko mladinsko delovno brigado, pripoveduje o razcepu v britanski laburistični partiji, o zadnjih zapletih zaradi Trsta in o pripravah mladinske organizacije na volitve.

Večja skupina me pelje v eno tovarniških menz. Nič več me ne sprašujejo. Kot da bi bil vedno v tujni, mi ponosno opisujejo tovarno in mesto. »Že

sedaj imamo naročil iz Egipta za 10 let!« Tudi težav ne manjka. »Še vse premalo vemo.« Ponosni so in doma se čutijo v svojem mestu. Zareg »svojemu«, saj je v njihovih rokah! Spominim se na odkritosrčnega škota, ki vodi delo v prednici jute »Dalhousie« na obrežju svetega Ganga:

— Pred dvema leti so delavci stavkali. Razen tega so še cene pričele padati. Tri tisoč smo jih takrat odpustili.

— Kam pa so odšli?

— Ne vem, nikdar se nisem zanimal za to.

Mladi delavci iz Železnika so me pospremili do avtobusa in mi še enkrat naročili, naj »ostro skritiziram« sekretarja centralnega mladinskega komiteja, ker ni prišel na sestanek. Res upravičeni izgovor, da ni mogel priti, prav nič ne pomaga.

— Sicer mu bomo pa jutri telefonirali.

Med vožnjo zaspano premišlujem o sekretarju centralnega komiteja. V zadnjem hipu so mi naložili drugo delo, tako da ni mogel v Železnik.

Bil je polkovnik JLA, preden so ga izvolili v jugoslovansko mladinsko vodstvo. V Indiji imajo že majorji lastne vile s služnčadjo. Dvajset milijonov ljudi je brez strehe. Gospoda birokrati hodijo po ulici in se polgravo s kratkimi črnimi palicami, ki tako nepriljetno spominjajo na pendreke. Ljudje se jim umikajo s pločnikov. Delavska mladina nima sestanek, ne predavanj, ne predvolilnih priprav.

Zanjo ne obstoja razcep v laburistični stranki, tudi ne prosvetni dom. Zadovoljni so, če imajo svoj naslov. Zadnji dan bivanja v Indiji sem se spoznal s fantičkom, ki čisti

Taj Mahal — biser indijskega stavbeništva iz mogulskega obdobja

Monsieur Bourbaki

Rešena je uganka o enem največjih znanstvenikov današnjega časa

Še ves Pariz je zavil v dim. Tu in tam še reglja strojnica. Še vedno trajajo poulične borbe. Štirindvajseti avgust leta 1944. Čez nekoliko dni bo Pariz že osvobojen Hitlerjeve armade.

V mestu je vse kakor mrtvo. Vsa vrata in okna so tesno zaprta. Prebivalci se stiskajo po kletih in čakajo osvoboditeljev. Od časa do časa se prirohni po asfaltu kak zaočal nemški tank, silijo se zadnje eksplozije min — zadnji požar okupatorja. Zavezniške čete so še v predmestjih. Na Eiffelovem stolpu še ni zaplapolala trikolora.

Po univerzitetnem delu mesta quartier latin prvi zavestniški avtomobil. V ameriškem jeepu sedijo štirje prašni, do zob oboroženi vojaki. Vodi jih kapetan Henry. Ta dojem še posebno poudarjajo na očeh v zlatih okvirih. Videti je bolj znanstvenik kot pa vojščak. V rokah drži zemljevid Pariza in od časa do časa daje navodila sofarju, ki drzno zavija okoli vogalov in se bliža skrivnostnemu cilju.

Ze so prispeli v Rue de la Sorbonne. Poiščejo hišno številko šest. Nad vrati nam pravi majhen napis, da je tu knjižarna gospoda Freymanna. Prav njega išče kapetan Henry. S pripravljeno orožjem vsi štirje brž prično razbijati po vratih in klicati lastnika.

Po dolgem in mučnem oklevanju jim prestrašeni starček končno le odpre. Odvede jih v majhno knjižarno, ki na nas ne bi napravila močnejšega vtisa. Za kapetana Henryja pa je to pravcata zakladnica. Čuti, da se je približal cilju, ki ga zasleduje že nekoliko let. Na pultu ležita knjigi

»Teorija enačb polja« in »Topologija splošnih struktur«. Obe je napisal skrivnostni znanstvenik Nicolas Bourbaki.

— Povejte mi, prosim, kje je sedaj gospod Bourbaki.

Freymann se je izmikal. Dejal je, da je sicer osebnih založnik gospoda Bourbakija, da pa ne more povedati, kje je. Pod nobenim pogojem in niti pod pritiskom ne more izdati skrivnosti, ki je že pred vojno mučila svetovne znanstvenike, patentne urade in vojaške obveščevalne službe vseh velenil. V vsem času okupacije se Bourbaki sploh ni oglašil. Mor. da je res nekaj resnice v govoricah, da je sedaj v Argentini. Gospod Freymann je tudi dodal, da ima kot nosilec avtorskega prava slovitega matematika še precej denarja na svojem tekočem računu v neki londonski banki, da se g. Bourbaki tega denarja doslej sploh še ni dotaknil in da je skratka — izginil brez sledu. Tudi to je kapitan Henry še izvil. Iz Freymanna, da ima gospod Bourbaki še nekaj znanecv v Parizu, njihovih imen pa založnik ne sme izdati.

Kapetan Henry se je še do kak vpludno poslovlil in odšel z dolgim nosom na bojišče. Kje neki je le ostal gospod Bourbaki? Ni morda pri Nemcih? So se ga mar poslužili v projektivnih birojih Hitlerjevega generalnega štaba, ko so konstruirali »maščevalno orožje« V1 in V2? Kaj pa, če so se ga poslužili Rusi? Mor. da pa je tudi on že vprežen v strašnem aparatu, ki pripravlja neko grozotno uničujoče orožje nekeje v okupirani Norveški? Ali bo sploh še mogoče najti tega velikanu duha in ga prepričati, da prispeva zaveznikiškim naporom? Kako

le izgleda? Kaj misli o tej vojni, kaj o nas Amerikancih? Kdo je človek, čigar ime je že pred leti nosil svetovni kongres matematikov.

Take in podobne misli so mučile kapetana Henryja in celo kopico drugih ameriških znanstvenih obveščevalcev, ki so po vsem svetu stikali za gospodom Bourbakijem vse do konca druge svetovne vojne, potem po polagoma pozabili na ta svoj neuspeh. Vsem je afera Bourbaki zbledela iz spomina — razen kapetanu Henryju.

Šele lani se je uganka razvozljala. To pa je bilo takole: Umrl je star profesor, ki je imel stolico za fizikalno matematiko na znanem Collège de France v Parizu. Univerzitetne oblasti so stolico podelile mlademu in nadarjenemu doktorju Andréju Lichnerowitzu. Nihče ni imel ničesar proti mlademu znanstveniku, vendar pa se je v francoskih znanstvenih krogih začelo go. drnjati. Z vseh strani so deževalo pritožbe v rektorjev urad. V njih so se znani in malo znani francoski matemati. ki in fiziki pritoževali na odločitvo. Vsi so poudarjali, da v Franciji ni človeka, ki bi stolico fizikalne matematike pariske univerze bolj zaslužil, kot Nicolas Bourbaki, čigar knjige so se po vojni spet pojavile v založbi gospoda Freymanna in čigar nova domiselna odkritja s področja fizikalne matematike presenečajo ves znanstveni svet.

Nezadovoljstvo je v neobveščenih krogih naraslo do take mere, da se je že v časopisju pričelo pisariti o korupciji na pariski univerzi, o tem, da Bourbakija šikanirajo, da mu ne dovolijo publicitete, da so

mu neplodni senilni profesorji upirajo, ker se bojiijo za svoje stolice itd., itd. Mladi Lichnerowitz se je znašel v dokaj nezavidnem položaju. Kjer se je pojavil, so se prisotni pomembivo spogledovali, vedno je moral poslušati neslane šale na svoj račun.

Visek je nastopil, ko so Lichnerowitz s svečano proglasili za glavnega profesorja fizikalne matematike na Collège de France. Prav takrat, ko se je nadebudni mladenič dvignil, da bi se zahvalil za veliko čast, so se zaslišali fanatični klici z galerije:

— Kaj pa Bourbaki? Hočemo Bourbakija! Doli Lichnerowitz! Ua-a!

Dvignil se je rektor in poskušal pomiriti občinstvo z izgovorom, da se univerzi kljub vsem prizadevanjem ni posrečilo izvedeti za slovitega Bourbakija. Študentska galerija o tem ni hotela nič slišati:

— Doli z Lichnerowitzem! Živel Bourbaki! Sramota za univerzo!

Javnost je končno le izvedela, da je Bourbaki le skupno ime za kolektiv francoskih fizikov in matematikov. To so Pierre Samuel, prof. univerze v Clermont-Ferrandu, profesor Cartan s pariske Sorbonne, profesorja Dieudonné in Roger Godemet iz Nancyja, Armand Borel iz ženeve in Braconnier iz Lyona. Že pred vojno so se shajali. V pogovori so ugotovili, da njihova raziskovanja zahtevajo toliko dolgotrajnega dela, da ga je zmogli le s koordinacijo in tesnim sodelovanjem. V začetku jih je bilo le šest. Vsak teden so se shajali, si razdeljevali naloge, primerjali svoje rezultate in končno sestavljali knjige, ki so pomenile dogodek v znanstvenem svetu.

Vse to delajo po vojni. Že dve njihovi knjigi sta izšli in obogatili znanost z novimi dognanji. Kolektiv Bourbaki nam kaže, da današnja stopnja znanstvenega dela ne prenese več celoživljenjskega garanja kabinetnih učenjakov. Njihovega dela ne bi zmogel noben posameznik. Komplicirane dolgotrajne računske operacije bi jih tako obremenile, da ne bi dosegli robenega rezultata.

Kasneje so se članurari zanimali, zakaj se ta skupina imenuje Nicolas Bourbaki. Pojasnili so jim, da se je tako imenoval neki vratar na pariski univerzi, ko so sedanji profesorji še študirali. Tako so, se hoteli oddolžiti dobrodušnemu mučičku, ki so ga bili vzljubili.

In kapetan Henry?

Ta pa je tudi našel Bourbakija. Sedaj predava na Sorbonni. On je profesor Cartan, poslednji, ki je bil sprejet v nenavadni kolektiv.

Kako naj se oblači gospodinja doma

Ženska, ki ima čut za lepoto in snago, tudi doma ne bo nikdar zanemarjena in površno oblačena. Vse, kar ima na sebi, mora biti snažno in okusno, tako da se ne bo zdržala, če nenadoma kdo potrkaja ali pozvoni, da se ji potem ne bo treba pred gostom opravičevati. Takšno opravičevanje je za gospodnjo in za gosta mučno, slabega vtisa pa, ki ga je napravila njena zanemarjena zunanost, prav nič ne popravi. Če se nam kaj takega pripeti, je najbolje, da molčimo in rajši pazimo, da nas v bodoče nihče več ne preseneti.

Nobeni gospodnji ne sme biti odveč skrb, kako se bo za dom okusno in primerno oblačila. Ni namreč res, da je doma vse dobro. Gospodnja, ki tako misli ali celo govori, omalovažuje svoj poklic ali pa skuša opravičiti svojo zanikrnost. V napačni domnevi, da prihrani bogve kaj, ako ponosi doma vse obeke, ki niso več za njo čisto, hodi po hiši v volnenih ali pa svilnenih oblekah, ki z ozirom na blago in kraj za gospodnjo dela niso niti najmanj primerne. Volneno in svileno blago je nam-

reč silno občutljivo in se ne sme prevečkrat prati. Mimo tega je pa tudi popolnoma naravno, da se ženska v obleki, ki je bila namenjena na izprehod, ne more pri delu neovirano gibati. Bolj pametno in varčno je, da zastarele in ponoše ne bleke raje preuredimo za druge prilike, za dom pa kupimo ceneno pralno blago, iz katerega si naredimo obleko lahko kar sami.

Nobenega dvoma ni, da je kakor za vsak drug poklic, tudi za gospodinjstvo potrebna primerna obleka, ki mora ustrezati svojemu namenu in biti torej prikladna za vsa gospodinjstva opravila.

Za domačo obleko si izberimo vzorčasto pralno blago, ki v pranju ne sme izgubiti barve. Pisano blago je zato najprimernejše, ker se poznajo na njem madeži veliko manj, kakor na enobarvnem blagu in ker je vzorčasto blago tudi za oko bolj prijetno.

Kroj za domačo obleko mora biti takšen, da jo lahko hitro slečemo in da se v njej popolnoma svobodno gibljemo. Najprikladnejše je, če jo naredimo tako, da jo oblačimo kar čez glavo ali pa da se spredaj zapenja. Za delo so najbolj pripravljeni kratki rokavi. Če ima pa obleka dolge rokave, naj imajo ti spodaj prožni trak, da se lahko potegnemo čez komolec, ali pa naj bodo narejene tako, da se spredaj del rokava odpenja, ker bi naj sicer ovirali.

Zelo pripravo oblačilo za gospodinjstvo je halja, ki se zavezuje v pasu ali pa se spredaj zapenja. Oblači se lahko tudi vrh obleke, kar je zlasti pripravno za gospodnjo, ki se ne utegne preobleči, kadar pride domov (n. pr. gospodinja, ki hodi v službo).

Pri kuhanju in umazanih gospodinskih opravilih naj ima gospodinja vrh domače obleke še predpasnik in sicer pri kuhanju belega, sicer pa barvatega. Za pranje in pomivanje je najboljši nepremočljiv predpasnik, ki varuje obleko, da se ne zmoci.

Krompirjeva solata s smetanovim polivom. Potrebujete drobnejši krompir in smetanov poliv.

Operi in skuha krompir ter ga zreži na tanke listke. Zlož ga v skledo in polij s smetanovim polivom.

ZANIMIVOSTI

LETEČI ČOLN

V Nemčiji so zgradili motorni čol posebne oblike, ki se lahko dvigne iz vode in nadaljuje vožnjo po zraku. Prvi vzorec takega čolna je bil izdelan po naročilu nekega Norvežana, ki ga bo uporabljal za potniški prevoz v fjordu Oslo. Čoln je dolg devet metrov in tehta dve in pol tona.

NOVI RUSILEC

Amerikanci so izdelali morju nov 5.500 tonski rušilec »Norfolk«, ki je 165 m dolg in 17 m širok ter doseže hitrost 36 vozlov na uro, kar je za te vrste ladij zelo veliko.

UNIVERZALNI RADIOTELEVIZIJSKI SPREJEMNIK

Neki francoski konstruktor je izdelal univerzalen kombinirani sprejemnik, ki »ujame« vse radijske valovne dolžine in vse televizijske definicije od 400 — linij. V kratkem bodo pričeli ta aparat serijsko proizvajati.

PTIČJA GNEZMA — SPECIALITETA

V Burmi servirajo za drago ceno zanimivo jed — pravcata gnezda ptice ring-tang. Ti ptiči se hranijo z ribami. Le del hrane pogoltnejo, ostanek pa prežvečijo in ga uporabijo kot gradivo za gnezda.

PREBIVALSTVO

Za leto 1975 je napovedano, da bodo imele Združene države 190 milijonov ljudi. Osrednji statistični urad v Washingtonu pa ima še drugo napoved: Če se bo ameriško prebivalstvo množilo po sedanjih hitrih lestvici, bo leta 1975 v Združenih državah ne samo 190, marveč 221 milijonov ljudi. Dosegli bodo porast kar za 61 milijonov!

STAROST ZEMLJE

Trije kanadski znanstveniki so pred nedavnim ugotovili, da starost zemeljske skorje znaša okrog 3,5 milijarde let. Merjenja so bila izvedena s pomočjo posebnega spektrografa. Ob tej priliki je bilo tudi ugotovljeno, da je ob formiranju prvih elementov iz katerih je nastala zemlja, do danes 5,5 milijarde let.

PTICA — KROJAČ

V Indiji je neka ptica imenovana ptica-krojač. Tako ime je dobila zato, ker zbira široke liste, jim ob krajih dela luknjice, nato pa iz drugega lista napravi pasove, ki jih vleče skozi luknjice in tako napravi iz listov vrečko, ki jo uporablja za gnezdo.

GENERAL JE LOVIL MUHE

Ameriški general William Dean je bil več kakor tri leta v ujetništvu. Kaj je delal? Da ni poblašnel, tako pripoveduje Dean, se je spravil na pobijanje muh. V januarju 1951 jih je pobil 351, v februarju 458 in tako naprej. Meseca junija letga leta pa je številno pobitih muh že naraslo na 2.983.

NA AMERISKIH CESTAH

Do konca tega leta je v Združenih državah registriranih 54.709.000 motornih vozil. Od teh bo kamionov in avtobusov 9.674.000, potniških avtomobilov pa 45.053.000. Največjo registracijo motornih vozil bo imela Kalifornija, namreč okrog 5.400.000; nekaj nad štiri milijone pa jih bo imela država New York.

VSE NA MALO

Med Avstrijo in Švico je stajenja mala kneževina Lichenstein, ki šteje samo 13.000 prebivalcev. Deželica ima samo 8 policajev, pa nobenih vojakov. Povprečni dohodninski davki so 3% in v nobenem primeru ne presega 9%. Lichenstein je monarhija, kateri vlada knez Franz Josef, s pomočjo parlamenta, ki šteje 15 članov.

IZREDNO VREME V ARGENTINI

Zima v Argentini običajno ni tako ostrina in le redkokdaj pade barometer pod ničlo. Letošnja zima pa je izredno mrzla. Termometer je padel na 7,8, celo 11 stopinj pod ničlo, kar je za Argentino izredno veliko. Argentina je kakih dvajset let ni imela tako hude zime.

AMERIKA DEZELA STARCEV

V Združenih državah je več kakor tri milijone družin, katerih član je star več kakor 65 let.

GIBANJE DELA

V Ameriki je trenutno zaposlenih 63.500.000 ljudi, število nezaposlenih, ki zahtevajo brezposelnostno podporo, se trenutno giblje okrog 1.240.000.

KAJENJE NARASČA

Po uradni statistiki se je porabilo v 12 mesecih v Ameriki 397 milijard cigaret in šest milijard cigar. Povišanje prodaje tobaka v zadnjem letu znaša več kakor 3 odstotke.

Držimo se ravno!

Mnoge ženske imajo grdo razvado, da se držijo sključeno. Glavo sklenejo in vse zgornje telo se nekako zvije in sključa. Posebno med hojo pozabi marsikatera na svojo držo, ko se zamisli, vtakne roke v žep, dvigne rame, glava ji pa zleze naprej. Polagoma se te drže navadi in postane zanjo tipljena.

Ko bi se nekatere ženske videle, kako so neigradno in grde, če se tako držijo, bi se tega kmalu odvadile. Ženska, ki se drži ravno, zleknjeno, je mnogo bolj prikladna. Pa tudi zdrava ni sključena drža. V zrelejših letih se zdijo take ženske, kakor bi bile malo grbaste. Pri tej slabi razvadi izpremenijo pljuča počasi svojo lego in se pri dihanju ne morejo tako razširiti, kakor bi bilo potrebno.

Če niste vajene take ravne drže, vam bo v začetku nekoliko mučno, toda nikar ne izgubite poguma. V ta namen dobite pri ortopedih posebne steznike, ki vas prisilijo, da se držite ravno. Tista, ki se že leta in leta ni zane marjala, se bo lahko privadila pravilni drži tudi brez njega, če bo le vztrajno pazila nase.

Na držo morajo posebno paziti ženske v poklicih, ki zahtevajo večuro sklanjanje, kakor uradnice, šivilje in tipkarike. Te se navadijo sključene drže in začnejo kmalu bolehati na pljučih ali pa na želodcu, zakaj tudi želodec ne more v nepravilni legi tako opravljati svojih funkcij kakor sicer. Povečan želodec je navadno posledica slabe drže. Pazite na držo posebno pri mizi ali pri silavnem stroju.

Dobro bi bilo, ko bi tiste, ki se držijo sključeno, vsaj četrte ure na dan telovadile. Saj imamo posebne telovadne vaje za

lepo držo. Vendar pa morajo paziti, da ne bodo pretravale. Ker postane telo potem preveč leseno. Telo mora ostati kljub ravni drži gibčno. Nekatere, ki se hočejo navaditi ravne drže, se začno zvijati in zibati, zlasti visoke postavice; pazite, da se tega ne navadite! Drža mora biti popolnoma naravna, prav nič prisiljena, če hočete, da bo vaša postava lepa in prikladna.

Lep, raven hrbet in tilnik do lita, če se odpoveste blazinam, spite na nizkem vzglavju, najbolje brez blazin, in skušajte zaspati v hrbtni legi.

Recepti

Gobovi zrezki s krompirjevo solato.

Gobovi zrezki. Potrebujete 1 kg gob, jurčkov ali podobnih, 15 dlg namočenega kruha, 1 jajce, moko, mast in začimbe. Gobe oznaži, zreži na listke in operi. V presnem maslu zarumeni žlico drobno zrezane čebule in zelenega peteršilja. Prideni pripravljene gobe in jih na ognju naglo praži toliko časa, da se sok posuši, da prevre in polij po zrezkih.

Potem jih stresli na desko in drobno sesekljaj. Prideni namočen in ožet kruh, poper, sol, zrno strtega česna, eno jajce, žlico moka ali drobtin; vse to dobro premešaj, oblikuj zrezke, povaljaj v moki in hitro speci na vroči masti. Ko so pečeni, odlij odvisno mast in prilij nekaj žlic smetane in juhe ali vode, razmešaj, pustil, da se ohladi, nato premešaj.

Ariel Kassak:

— Pazi, tu bo čez četrte ure! Kaj ti je znanega o njem? Meni se je posrečilo izvedeti to-le: leta 1912 je zaslužil celo premoženje z rudniki v Južni Ameriki. Med vojno je izdeloval municijo in je zaslužil milijone. Po vojni je kupil veličasten grad ob morskem obali. Toda tja je poredko zahajal. Po letu 1921 je odpotoval s svojim tajnikom, sedel v svojo jahto »Fornado« in se odpeljal na križarjenje po morju. Od tedaj ni več stopil na suho. »Fornado« se redko ustavlja v velikih lukah. Pristaja v manjših pristaniščih, naloži hrano in druge potrebščine ter odpluje. Williams se nikomur ne pokaže. Vse opravlja zanj tajnik do Huentas.

— Če je vse to res, pomeni, da se je spet pojavil v New Yorku po osemnajstih letih.

Ker je »Millonarius Americanus« tudi v deželi dolarjev redka živina, je vredno, da si ga ogledamo. Opazujmo gospoda Jakoba Williamsa, kajti usojeno mu je, da bo kmalu izginil!

Zapomnite si, da je gospod Williams udaril za glavo ob opodboj, ko je stopil v Kingovo pisarno. Ne pozabite tega, to je važno!

Stopa po sobi z značilnim zibajočim, mornarskim korakom. Na noge se upira

2 z vso težo svojega telesa. Skozj polpriprte oči prodre do obeh prijateljev oster, prežek pogled. Ob obeh tisoči gubic, koža rdečerjava ožgana, oči še mlade, brezirazen obraz spominja na mumijo. Na obsejni lobanji ni niti enega laska, v polodprtih ustih

manjkajo vsi zobje. Oblečen je v nekako uniformo pomorskega častnika. Pred mladima človekoma obstane kot skala.

— Kdo je King? vpraša veliki mož. Ker ni imel zob, je bila njegova govorica nekam nerazločna. Okrog sebe je trosil obilno slino.

— Jaz sem, je odgovoril Bert in za

hip zaprl oči. — Izvolite sesti, prosim! — Govoriti hočem samo z vami!

Harry je izgnil. Bert je vedel, da bo prisluškoval in se lotil še drugih opravkov ter oprezal skozi rezo v steni, napravljeno za take primere. Za steno je bila kompletna temnica z najmodnejšimi fotografskimi pripravami.

— Nimam mnogo časa, je izjavil veliki mož. Jutri zjutraj odpotujem proti vzhodni Indiji. Zato želim, da bi se zadeva uredila. Bil sem že v pisarni notarja Gassmanna. Ali ga poznate?

— Samo po imenu. Njegov oče je umrl pred petimi leti. Sedaj vodi sin pisarno. Uživa velik ugled. Želite morda prodati svoja posestva?

— Ne, ne! Pustil sem pri gospodu Gassmannu svojo dobro zapечатeno oporoko. Poznal sem njegovega očeta. Bil je pošten. Ker je mrtev, sem imenoval njegovega sina za solzvršila moje oporoke in za soupravitelja mojih posestev. Moj prijatelj in moja desna roka gospod Paolo de Huentas bo drugi.

Prišel sem k vam zaradi neke privatne zadeve. Obljubite mi, da se boste ukvarjali z njo vi sami, osebno. Nočem pomagati!

— S čim naj se ukvarjam?

— Ne povem.

— Kako?

— Ne povem, ker je še nisem povsem odločil.

— Dragi gospod, kako naj se lotim stvari, za katero ne vem? Nisem jasnovidec.

— To vem sam, zagodrnja mož, toda hočem si zagotoviti vašo pomoč že vnaprej. Ko pride čas boste zvedeli, kar bo treba. Saj ste preiskovalec. Uganite.

— Bil bi en sam vzrok, reče Bert, boste se, da bi bili že mrtvi, preden bi mi mogli poveriti nalogo.

— Glej no! vzklikne milijonar občudujoče, kakor da ne bi bil v vseh svojih šestinšestdesetih letih življenja slišal nikdar nič bolj duhovitega.

— Torej se bojite kakega atentata? Vas je že kdo skušal umoriti? Imate sovražnike?

— Ne gledam na stroške. Naj bo, kar bo. Sprejmete moj predlog, gospod King?

— Da, odvrne Bert takoj.

— Obvestil bom notarja, kakor hitro se vrnem na krov. Dal mu bom navodila, naj to mojo odločitev priloži oporoki. Obvestil ga bom, da znaša cena ... koliko? vpraša Williams.

— Ker ne vem, kakšna bo moja naloga, ne morem določiti cene.

— Toda lahko bi dali nekaj na račun. Recimo ... deset tisoč dolarjev. — Bert je kar čutil, kako Harry poskakuje.

— Naj bo petnajst, ga prekine veliki mož, in potegne čekovno knjižico in nalivno pero. — Izdatki pri tem seveda niso vsi.

Mož se presede k Bertovi pisalni mizi in napiše ček.

— Dal vam bom potrdilo, reče uslužno Bert.

— Ni treba! Zapisal sem si opombo: na račun bodočih uslug. Na svidenje!

Stari mož se dvigne, se pokrije in odziblje proti vratom. Bert pohiti, da bi mu odprl. Toda bil je že prepozen. Spet je veliki mož udaril ob podboj.

Ko se je Bert vrnil v sobo, nakazila ni bilo več na mizi. A že je prišel Harry in vihtel v rokah dragoceni listek in rekel: — Sem ga že slikal. Nič se ne ve, kaj še pride. Mislim, da še ni rojena tista prekleta opica, ki bi me opeharila s ponarejenim čekom. Boš videl, da je vse skupaj le potegavščina. Takile prismojeni milijoni milijonarji si dovoljujejo različne šale.